

NAČRTOVANJE PROJEKTOV DIGITALIZACIJE V MARIBORSKI KNJIŽNICI KOT OBLIKA MEDINSTITUCIONALNEGA SODELOVANJA NA OBMOČJU

Digitisation Project Planning in the Maribor City Library as a Form of Regional Cross Institutional Cooperation

Nina Hriberšek Vuk

Oddano: 14. 5. 2012 – Sprejeto: 6. 8. 2012

1.03 Kratki znanstveni prispevek

1.03 Short Scientific Article

UDK: 004.9:027(497.4Maribor)

Izvleček

Vse hitrejši razvoj informacijsko-komunikacijske tehnologije ter družbene spremembe, povezane z njim, zahtevajo vedno večje prilagajanje in spreminjanje tradicionalnih metod dela tudi v knjižnicah. Skladno s hitrim življenjskim ritmom postaja možnost dostopanja do knjižničnega gradiva od koderkoli in kadarkoli neizogibna nujnost. Knjižnice so tako postavljene pred izziv, kako ob ohranjanju svojega primarnega poslanstva ustvariti nove komunikacijske poti do svojih uporabnikov.

Ena od posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic, ki jih financira ministrstvo, pristojno za kulturo, je koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva, kamor se prav tako uvrščajo projekti digitalizacije. Glede na zgodovinske okoliščine, povezane z nastankom Univerzitetne knjižnice Maribor ter oblikovanjem njihove domoznanske dejavnosti, se je Mariborska knjižnica kot osrednja območna knjižnica z načrtnim organiziranjem domoznanstva začela ukvarjati dokaj pozno. Zaradi pomanjkanja starejšega, redkega in dragocenega domoznanskega gradiva je bila na začetku svoje »digitalne« poti v toliko večji zagati, kaj sploh digitalizirati. Kljub prvotnim zadregam se je kmalu izoblikovala izhodiščna strategija, da bi s projekti digitalizacije uporabnikom čim bolj približali gradivo o območju, ki ga knjižnica pokriva z mrežo krajevnih knjižnic, ne glede na to, katera ustanova to gradivo hrani. Na ta način se je knjižnica začela povezovati z različnimi institucijami in nastali so prvi partnerski projekti.

Ključne besede: digitalizacija, splošne knjižnice, partnerski projekti, medinstitucionalno povezovanje, Mariborska knjižnica

Extended abstract

More and more Slovenian public libraries have been facing the question of selection criteria for digitisation of library materials as well as the issue of financial resources, copyright permission and the promotion of digitised materials. Libraries having long tradition of collecting valuable local history resources are more convinced about the selection criteria. Digitisation is, in spite of being expensive, time consuming and labour intensive, an easy method to enable quick access to library materials, to promote and preserve library collections.

The mission of the central regional public library (co)financed by the Ministry of Culture is not only to coordinate the collection, cataloguing and storage of local history resources but also to coordinate local history digital projects. Due to historical circumstances, the local history resources were first collected by the Maribor University Library. It is only in the recent past that the Maribor City Library has started to systematically collect these materials.

Due to this fact, the Maribor City Library does not hold an extensive collection of rare and valuable local history items. It was initially faced with the problem of selection criteria for digitisation. However, it soon succeeded to establish the strategy to promote the local history collections in the region, regardless of their location. Thus the library started to cooperate with different regional institutions and the first partner projects were designed.

In the year 2007 the library collaborated with the elementary school at Lovrenc na Pohorju and decided to digitise research papers of ex-pupils of the school. The first part of the project was accomplished in 2007 when 72 research papers were digitised, in the next two years their number was increased as the second part of the project was concluded. The papers were published on the KAMRA portal and the project was promoted at the summer annual meeting at Lovrenc na Pohorju.

The next project was initiated in cooperation with the Vurberk Tourist Association who contributed the photos for the exhibition about the Vurberk castle held at one of the branch libraries at Duplek. The Tourist Association was interested in the digitisation of their collection. Our partnership was extended to the Ivan Potrč Library of Ptuj and the Maribor University Library. In 2010 46 photos of the castle and the sanatorium of pulmonary disease, which was located in the castle during the second war, were digitised together with 12 postcards dating at the end of 19th and the beginning of the 20th century, and five older books about Vurberk. At first these items were accessible via dLib.si portal and later via the KAMRA portal, too.

Although the Maribor City Library does not digitise such a large portion of library collection as other public libraries, it tries to cooperate in projects and ensure access to local history collections held by regional institutions. The partnership with the Maribor Regional Archive was to be established in 2012. A selection of materials of the former Tovarna avtomobilov Maribor (TAM) was planned to be digitised. The factory was the leading national truck manufacturer in the post war period. However, it was ruined at the end of the 20th century. A lot of local families were related to the factory. Because of the actuality of the theme, it is hoped that the project will reach its primary goal to attract a wide range of people.

Keywords: digitisation, public libraries, inter-institutional projects, inter-institutional cooperation, Maribor Public Library

1 Uvod

Z Zakonom o knjižničarstvu,¹ s Pravilnikom o osrednjih območnih knjižnicah² in Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe³ so bili postavljeni pravni temelji za izvajanje domoznanske dejavnosti v slovenskih splošnih knjižnicah. Pomembnost te dejavnosti je postala še posebej razvidna z oblikovanjem osrednjih območnih knjižnic, saj se je med njihove posebne naloge uvrstila prav koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva.

Zaradi zgodovinskih okoliščin je bil razvoj domoznanske dejavnosti v Mariborski knjižnici drugačen od razvoja v drugih območnih knjižnicah. Za sistematično oblikovanje in hranjenje domoznanskih zbirk z območja Maribora in širše okolice je vse od svojega nastanka kot društvena knjižnica Zgodovinskega društva za slovensko Štajersko, ustanovljenega leta 1903, skrbela današnja Univerzitetna knjižnica. Ker so domoznansko gradivo načrtno zbirali, obdelovali in trajno hranili v Univerzitetni knjižnici, Mariborska knjižnica nikoli ni imela zbirk dragocenega in redkega gradiva. Domoznanska dejavnost, ki ni bila organizirana znotraj domoznanskega oddelka, je bila vselej vpeta v druge procese knjižnične dejavnosti, novejša domoznansko gradivo, ki ga je knjižnica pridobila večinoma z nakupom, pa ni bilo zbrano v ločeni zbirki, ampak je bilo postavljeno s preostalim knjižničnim gradivom.

Sprejetje omenjene zakonodaje je postalo osnova za spremenjeno organizacijo domoznanstva v Mariborski knjižnici. Dokumenti, ki so bili sprejeti na ravni ustanove, so natančno opredelili domoznansko območje Mariborske knjižnice ter izvajanje domoznanske dejavnosti na vseh ravneh, od nabave knjižničnega gradiva do priprave domoznanskih prireditev. Posebna pozornost je bila namenjena obdelavi domoznanskega gradiva in izgradnji domoznanskih zbirk v mreži knjižničnih enot. Vzpostavljena je bila koordinacija domoznanske dejavnosti na območju Mariborske knjižnice kot osrednje območne knjižnice. Z Univerzitetno knjižnico Maribor pa sta bila dosežena dogovora o analitični obdelavi serijskih publikacij domoznanskega značaja in o sodelovanju na področju digitalizacije domoznanskega gradiva.

¹ Glej UL RS, št. 87/2001.

² Glej UL RS, št. 88/2003.

³ Glej UL RS, št. 73/2003 in 70/2008.

H koordinaciji zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva kot eni od posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic se na podlagi Programa izvajanja posebnih nalog osrednje območne knjižnice,⁴ s katerim se območne knjižnice vsakoletno potegujejo za denarna sredstva, ki jih razpiše ministrstvo, pristojno za kulturo, uvrščajo tudi projekti digitalizacije, ki omogočajo trajno ohranjanje domoznanskega gradiva in njegovo boljše prepoznavnost ter lažjo dostopnost. Tako se v zadnjih letih vse več slovenskih splošnih knjižnic srečuje v vprašanji, katero gradivo naj izberejo za digitalizacijo, kje naj pridobijo čim več sredstev, kako naj uredijo avtorske pravice, kako naj digitalizirano gradivo čim bolje promovirajo ipd. Knjižnice z bogato domoznansko tradicijo ter dragocenimi domoznanskimi zbirkami se vsaj pri izbiri gradiva srečujejo z manj dilemami, saj je digitalizacija, čeprav pomeni nemajhen finančni zalogaj in je vanjo vložena veliko časa, potrpljenja in intelektualnega dela, preprost način za lažje in hitrejšo dostopanje do knjižničnega gradiva, odpiranje in promoviranje zbirk ter posledično zaščito originalnega gradiva. Ker Mariborska knjižnica zaradi zgodovinskega razvoja nima zbirk dragocenega in redkega domoznanskega gradiva, kot jih imajo sorodne institucije na območju, se je izkazalo, da bo treba digitalizacijo zastaviti drugače. Začetne zadrege okrog izbire gradiva so kmalu vodile do izoblikovanja strategije, da bi v projekte vključevali gradivo o območju, ki ga knjižnica pokriva s svojo mrežo krajevnih knjižnic, ne glede na to, katera institucija to gradivo hrani. Na ta način se je knjižnica začela povezovati z različnimi ustanovami in načrtovati prve partnerske projekte.

2 Načrtovanje in organizacija projektov digitalizacije

Zaradi boljšega načrtovanja projektov na področju digitalizacije je bila znotraj Mariborske knjižnice oktobra 2006 ustanovljena petčlanska delovna skupina, ki je imela za nalogo vsebinsko in tehnično pripravo gradiva, namenjenega za digitalizacijo, njegovo objavo na portalu Kamra ter njegovo promocijo. Čeprav so bili v skupino vključeni sodelavci z različnih področij in z različnimi izkušnjami, začetnih problemov ni bilo malo. Poglavitni problem je bil predvsem premajhno poznavanje tehnične plati digitalizacije, ki pa se je z udeležbo na različnih izobraževanjih in posvetovanjih postopoma izboljšalo.

Drugi problem je bil organizacijski vidik projektov. Porajala so se vprašanja, kako k digitalizaciji pritegniti sodelavce, ki delajo po krajevnih knjižnicah v mreži Mariborske knjižnice in najboljše poznajo svoje lokalno območje; nadalje, s katerimi ustanovami na območju in na kakšen način vzpostaviti stike ter kako jih povabiti k sodelovanju; in

⁴ Poročilo o projektih digitalizacije domoznanskega gradiva je bilo objavljeno že v dokumentu *Izvajanje koordinacije in posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic v obdobju 2003–2006* (2007).

nazadnje, kako urediti avtorske pravice, če bo v digitalizacijo zajeto gradivo, ki mu te še niso potekle.

Mariborska knjižnica v svoji knjižnični mreži povezuje 18 krajevnih knjižnic z izposojevališči in bibliobus z več kot 45 postajališči. To raznovrstno geografsko območje, ki zajema kraje od Slovenskih goric, Dravskega polja, širšega območja Maribora, Dravske doline in vse do Pohorja, je bogat vir domoznanskega gradiva in domoznanskih zgodb. Ker vse več uporabnikov želi raziskati svoje domače okolje, število knjižničnega gradiva, ki je na voljo, pa je različno in ga je za posamezne kraje relativno malo, je kmalu postalo jasno, da je treba z digitalizacijo začeti lokalno, torej znotraj enot Mariborske knjižnice. Delovna skupina si je tako zadala dolgoročen cilj, da bi domoznansko območje sčasoma predstavila tudi v digitalni obliki. Pri tem bi izhajala iz domoznanskih prireditvev, ki potekajo v posameznih enotah (razstave ipd.), v pomoč pa bi ji bile že vzpostavljene dobre vezi z lokalnim okoljem. Skupini bi se v času trajanja posameznega projekta kot koordinatorji priključili sodelavci iz tiste knjižnice, kjer bi projekt tedaj potekal.

Prvi projekt medinstitucionalnega sodelovanja je stekel leta 2007. Naslednji so sledili v letih 2009, 2010 in 2011. V tem času se je delovna skupina za digitalizacijo preoblikovala. Danes jo sestavlja sedem članov, in sicer: koordinatorka in namestnica koordinatorka domoznanske dejavnosti, urednica Kamre, vodja Oddelka za razvoj, informatik, vodja Službe za prireditve in dejavnosti ter tajnik revije *Otrok in knjiga*. Med njene naloge sodijo priprava projektov za digitalizacijo, finančno ovrednotenje stroškov digitalizacije za prijavo na razpise, urejanje avtorskih pravic, sodelovanje z zunanjimi izvajalci, sodelovanje s knjižnicami v mreži in na širšem območju ter dogovarjanje o skupnih projektih, sodelovanje z drugimi institucijami in dogovarjanje o skupnih projektih, objavljanje digitaliziranega gradiva na portalih (dLib.si, Kamra in Europeana)⁵ ter promocija digitalnih zbirk.

Največje težave, s katerimi se pri svojem delu sooča skupina za digitalizacijo, nastajajo pri pridobivanju dovoljenj za objavo tistih del, ki jim materialne avtorske pravice še niso potekle. Lastniki materialnih avtorskih pravic (avtorji) podajo soglasje za objavo dela, ki je bilo digitalizirano, na posebnem obrazcu, ki je bil v ta namen pripravljen v Mariborski knjižnici. Avtorji se s podpisom obrazca strinjajo, da bo elektronska različica objavljena na enem od zgoraj omenjenih spletnih portalov. Težave povezane z urejanjem avtorskih pravic so večinoma povezane s samim postopkom pridobivanja soglasij in ne toliko z nestrinjanjem avtorjev z objavo, saj je avtorje oz. lastnike materialnih avtorskih pravic včasih zelo težko izslediti.

⁵ Glej www.dlib.si, www.kamra.si in www.europeana.eu.

Postopek digitalizacije izbranega gradiva v veliki večini izvede zunanji izvajalec, ki na podlagi bibliografskih opisov v sistemu COBISS kreira tudi metapodatke. V nasprotnem primeru, če v sistemu COBISS bibliografskih opisov za izbrano gradivo ni, metapodatke pripravi skupina za digitalizacijo in jih posreduje zunanjemu izvajalcu, ki jih nato dokončno oblikuje v formatu XML po predhodni metapodatkovni shemi.

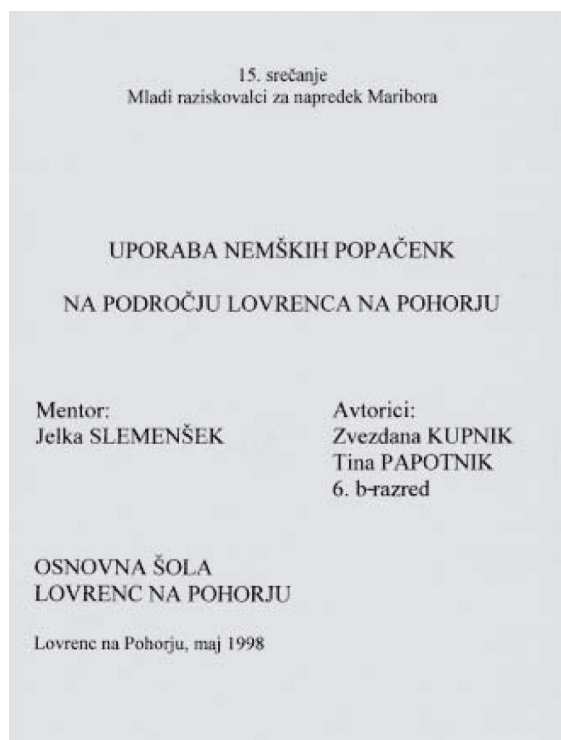
3 Primeri medinstitucionalnega sodelovanja

3.1 Projekt digitalizacije raziskovalnih nalog učencev OŠ Lovrenc na Pohorju

Prvi partnerski projekt, ki ga je izvedla Mariborska knjižnica, je bila digitalizacija raziskovalnih nalog osnovnošolcev Osnovne šole Lovrenc na Pohorju. Zaradi deficitarnosti tovrstnega gradiva so želeli uporabnikom omogočiti večji dostop do domoznanskih informacij o Lovrencu na Pohorju in njegovi okolici. Pobudnik projekta je bil tedanji vodja enote Lovrenc na Pohorju Jože Javornik, ki se je povezal s tamkajšnjo osnovno šolo, kjer so raziskovalne naloge tudi hranili. Večina nalog je nastala v 90. letih 20. stoletja v okviru srečanj Mladi za napredek Maribora, kar je pomenilo, da avtorske pravice še niso potekle in jih je bilo treba pred digitalizacijo urediti. Zbiranje dovoljenj vseh avtorjev raziskovalnih nalog in njihovih mentorjev je potekalo na terenu, pri čemer se je pojavilo veliko operativnih problemov, saj je bilo nekdane učence pogosto težko izslediti. Zaradi tega se je izvedba projekta časovno nekoliko zamaknila. Sredstva za digitalizacijo je Mariborska knjižnica dobila na razpisu tedanjega Ministrstva za kulturo v okviru izvajanja posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic, del denarja pa je prispevala tudi Občina Lovrenc na Pohorju. Prvi del projekta je bil zaključen leta 2008, ko je bilo digitaliziranih 72 nalog. Njihovo število se je nekoliko povečalo v naslednjih dveh letih, ko je bil zaključen drugi del projekta.

V izbor za digitalizacijo so bile vključene raziskovalne naloge z domoznanskimi vsebinami, torej tiste, ki so s kakršnegakoli vidika obravnavale Lovrenc in ožjo okolico. Razdeljene so bile na sedem tematskih sklopov (turizem, narava, lovrenški govor, šola in lovrenški šolarji, Lovrenčani, zgodovina, etnologija) in tako tudi objavljene na portalu Kamra.⁶ Projekt je bil leta 2009 predstavljen na Jezernikovih dnevih, ki vsako leto avgusta potekajo v občini Lovrenc na Pohorju.

⁶ Glej *Lovrenc na Pohorju*: <http://www.kamra.si/Default.aspx?region=7&module=5&id=203>

Slika 1: Primer naslovne strani ene od raziskovalnih nalog

Digitalno zbirko raziskovalnih nalog o Lovrencu na Pohorju, objavljeno na Kamri, smo nadgradili z objavo razglednic Lovrenca in bližnjih krajev,⁷ ki sta jih zbrala domačina Ožbej Vresnik in Franc Verovnik. Razglednice segajo v različna zgodovinska obdobja, od avstro-ogrškega do obdobja povojne Jugoslavije, prikazujejo pa kraje Lovrenc na Pohorju z okolico, Puščavo, Ruto, grad Fala in Klopni vrh.

⁷ Glej Razglednice iz Lovrenca na Pohorju: <http://www.kamra.si/Default.aspx?region=7&module=5&id=431>

Slika 2: Lovrenc na Pohorju leta 1900

Poleg zbirk raziskovalnih nalog in razglednic je o Lovrencu nastala še ena digitalna zbirka, in sicer zbornik člankov o Lovrencu na Pohorju, ki so bili objavljeni v časniku *Večer* v letih 1945–1947. Elektronsko knjigo je na podlagi Večerovega spletnega arhiva zasnoval Jože Javornik, bibliotekar v Mariborski knjižnici, objavila pa jo je Večerova internetna založba Ruslica. Prvemu zborniku jih bo sledilo še nekaj; v njih bodo zbrani in objavljeni članki iz poznejših let.

3.2 Projekt »Vurberk«

Zamisel za naslednji partnerski projekt je nastala ob razstavi o gradu Vurberk, ki je bila na ogled v Knjižnici Duplek, eni od enot Mariborske knjižnice. Gradivo za razstavo je prispevalo Turistično društvo Vurberk, ki se je strinjalo, da razstavo nadgradimo z digitalizacijo gradiva. K sodelovanju pri digitalizaciji smo povabili še Knjižnico Ivana Potrča Ptuj in Univerzitetno knjižnico Maribor.

O kraju in gradu Vurberk obstaja veliko slikovnega gradiva. Kar nekaj fotografij, ki jih hrani Turistično društvo Vurberk, dokumentira delovanje sanatorija za pljučne bolezni, ki je imel na gradu svoje prostore dve desetletji. Delovati je začel že leta 1921, ko je na Vurberk prišel oddelek ruskega Rdečega križa in tam odprl bolnišnico za ruske begunce v Jugoslaviji. Kljub temu velja za uradni datum njegove ustanovitve 1. marec 1923. Takrat je postal glavni zdravnik v sanatoriju specialist za notranje bolezni dr. Boleslav Okolo-Kulak, ki je pred tem deloval v Carigradu in Sankt Peterburgu. Med drugo svetovno vojno so grad zavzeli Nemci. Od leta 1942 je bila v njem šola za usposabljanje političnih komisarjev. Februarja 1945 so Vurberk bombardirala zavezniška letala in ga

skoraj v celoti porušila. Od gradu je tako ostalo le predgradje z ostankom nekdanjega obrambnega stolpa, bastije in obrambnega obzidja.

Po sklenjenih dogovorih med sodelujočimi ustanovami je bilo leta 2010 digitaliziranih 46 fotografij gradu in tamkajšnjega sanatorija za pljučne bolezni, 12 starih razglednic s konca 19. in z začetka 20. stoletja, 1 vabilo na dobrodelni koncert v prid bolniškim ustanovam ruskega Rdečega križa v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ter 5 starejših knjig o Vurberku, med katerimi so bile *Schloss Wurmberg* Gustava Budinskega iz leta 1879, Slekovčeva krajepisno-zgodovinska črtica o Vurberku v slovenščini in nemščini iz leta 1895, *Das Archiv des Hauses Stubenberg* Johanna Losertha iz leta 1911 ter knjižica *Sanatorium Vurberg*, ki jo je izdal sanatorij v letih svojega delovanja na gradu. Digitalizirano gradivo je bilo najprej objavljeno na portalu dLib.si,⁸ nato pa skupaj s kratko zgodbo o kraju in gradu Vurberk še na Kamri.⁹

Slika 3: Pogled na dvorišče gradu Vurberk iz časa delovanja sanatorija za pljučne bolezni

8 Glej rezultate iskanja za »Vurberk«: <http://www.dlib.si/results/?query='keywords%3dvurberk'&pageSize=25>

9 Glej *Grad Vurberk s sanatorijem*: <http://www.kamra.si/Default.aspx?region=7&module=5&id=1345>

3.3 Retrospektiva gledališke dejavnosti na območju Občine Duplek

Digitalna zbirka fotografij, ki je objavljena na portalu Kamra, prikazuje delovanje amaterske gledališke dejavnosti v Dupleku in okoliških krajih. Nastala je na podlagi razstave, ki je bila leta 2011, ko je občina praznovala 140-letnico organizirane kulturne dejavnosti na svojem območju, na ogled v Knjižnici Duplek. Pri pripravi razstave je sodelovalo tudi Gledališko društvo Vurberk. Fotografije, ki so jih prispevali zlasti nekdanji člani amaterskih gledaliških skupin, so bile digitalizirane v Mariborski knjižnici in nato objavljene na portalu Kamra.¹⁰ V digitalni obliki je tako predstavljena gledališka dejavnost amaterske gledališke skupine v Koreni, dramskih skupin KUD Emil Adamič Zgornji Duplek in KUD Franc Preložnik Dvorjane ter gledališka dejavnost Prosvetnega oz. Gledališkega društva Vurberk.

Slika 4: Fotografija s predstave Veronika Deseniška iz leta 1957 v izvedbi dramske skupine iz Korene

¹⁰ Glej *Retrospektiva gledališke dejavnosti na območju občine Duplek*: <http://www.kamra.si/Default.aspx?region=7&module=5&id=1772>

Slika 5: Fotografija s predstave Deseti brat iz leta 1972 v izvedbi Prosvetnega društva Vurberk

4 Prihodnji načrti

Projekt, ki je bil načrtovan že leta 2011, izvedba pa se je začela leta 2012, nastaja v sodelovanju Mariborske knjižnice in Pokrajinskega arhiva Maribor. V načrtu je digitalizacija izbora gradiva iz obsežne zapuščine Tovarne avtomobilov Maribor, enega stebrov mariborske povojne industrije. S tovarno je bilo vse do njenega propada v 90. letih 20. stoletja povezanih veliko mariborskih in okoliških družin. Tudi projekt o Tovarni avtomobilov Maribor temelji na razstavi, ki so jo pripravili v Pokrajinskem arhivu Maribor. Glavnina gradiva, ki bo digitalizirano, je slikovnega. Ohranjen je namreč obsežen fond fotografij, ki segajo vse do obdobja druge svetovne vojne, ko so tovarno zgradili Nemci. Ker je tema še vedno aktualna, bi lahko zbudila zanimanje širokega kroga uporabnikov. V ta namen se želita Mariborska knjižnica in Pokrajinski arhiv Maribor povezati s časnikom *Večer in ljudi*, ki so bili nekoč zaposleni v tej tovarni, pozvati, naj v digitalno zbirko prispevajo svoje spomine, bodisi fotografije, ki jih morda še hranijo v zasebnih zbirkah, bodisi pripovedi.

Medinstitucionalno povezovanje kot način izvedbe projektov digitalizacije domoznanskega gradiva na območju mreže enot Mariborske knjižnice se bo nadaljevalo tudi v prihodnjih letih. V ospredju bodo predvsem lokalne skupnosti, saj se bo Mariborska knjižnica povezala z društvi in drugimi ustanovami v občinah, kjer delujejo njene krajevne knjižnice, ter po zgledu Lovrenca na Pohorju in Dupleka oblikovala različne digitalne domoznanske zbirke. Poleg tega potekajo dogovori za sodelovanje

pri digitalizaciji z Društvom študentov invalidov Slovenije – enoto Maribor, saj bi želeli digitalne zbirke približati tudi uporabnikom s posebnimi potrebami.

5 Sklepne misli

Medinstitucionalni projekti digitalizacije so se izkazali za dober način sodelovanja med različnimi ustanovami. Na ta način lahko tudi do gradiva, ki ni izključno knjižnično, dostopa širok krog ljudi. Poleg arhivskega in muzejskega gradiva, ki je izjemnega pomena že samo po sebi, je še posebej dragoceno tisto gradivo, ki ga poznajo le redki, saj je del društvenih ali zasebnih zbirk. Z digitalizacijo pa se zbirke odpirajo, promovirajo, ohranjajo in postajajo dostopnejše.

V Mariborski knjižnici je medinstitucionalno sodelovanje poglobljena oblika koordinacije in izvedbe projektov digitalizacije. Kot osrednja območna knjižnica pri digitalizaciji svetuje in pomaga tudi knjižnicama na območju, Knjižnici Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica in Knjižnici Lenart, ki v svojih zbirkah hranita veliko zanimivega in dragocenega domoznanskega gradiva. Pri projektih digitalizacije, ki se financirajo s sredstvi, pridobljenimi na vsakoletnem razpisu ministrstva, pristojnega za kulturo, o izvajanju posebnih nalog osrednje območne knjižnice, je v digitalizacijo prav tako vključena Univerzitetna knjižnica Maribor. Prvi takšen projekt je bila digitalizacija razglednic Maribora iz 19. in 20. stoletja, leta 2010 pa digitalizacija rokopisnega gradiva o Slovanski čitalnici. Obe digitalni zbirki sta na ogled na portalu Kamra.¹¹

Čeprav Mariborska knjižnica morda ne digitalizira toliko kot številne druge splošne knjižnice, se trudi, da bi prav s skupnimi projekti čim bolj odprla domoznanske zbirke na območju ter jih približala uporabnikom. V pomanjkanju lastnega redkega in dragocenega gradiva pa je razvidna tudi prednost, saj pri digitalizaciji ni omejena zgolj na svoje domoznansko gradivo, ampak prav z medinstitucionalnim povezovanjem širšemu krogu uporabnikov ponuja zanimive lokalne zgodbe. Pri tem se mora v prihodnje še bolj potruditi za promocijo digitalnih zbirk in portalov, kjer so zbirke objavljene, saj je širše zanimanje glavni cilj zastavljenih projektov.

Navedeni viri

Karun, B. Kodrič-Dačić, E. (2007). *Izvajanje koordinacije in posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic v obdobju 2003-2006*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, Center za razvoj

¹¹ Glej Razglednice Maribora iz 19. in 20. stoletja: <http://www.kamra.si/Default.aspx?region=7&module=5&id=117> in Slovanska čitalnica v Mariboru: <http://www.kamra.si/Default.aspx?module=7&id=10189>

knjižnic. Dostopno tudi na spletnih straneh Centra za razvoj knjižnic: http://cezar.nuk.uni-lj.si/ook/pages/files/Analiza%202003-2006_27_6_07.pdf

Krstulović, Z., Šavnik, M. (2012). Library material digitisation project coordination and e-content national aggregator in the field of culture. *Pregled Nacionalnog centra za digitalizaciju = Review of the National Center for digitization*, br. 21, str. 75-86. Pridobljeno 3. 9. 2012 s spletne strani <http://elib.mi.sanu.ac.rs/files/journals/ncd/21/ncd21075.pdf>

Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah. (2003). *Uradni list RS*, št. 88.

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. (2003, 2008). *Uradni list RS*, št. 73 in št. 70.

Zakon o knjižničarstvu. (2001). *Uradni list RS*, št. 87.

mag. Nina Hriberšek Vuk

Mariborska knjižnica, Rotovški trg 2, Maribor

e-pošta: nina.vuk@mb.sik.si